

Роль приватних та публічних інвестицій в інвестиційному потенціалі міст

Олександр Бондаренко, аспірант кафедри міського господарства¹ (ORCID: 0000-0002-2440-0442), Наталія Денисенко, доцент, канд. ек. наук, доцент кафедри міського господарства^{2,1} (ORCID: 0000-0001-5490-2972)

¹ Київський національний університет будівництва та архітектури, Київ, Україна

АНОТАЦІЯ

У період зatoryжної війни в Україні важливим завданням є оцінка економічних можливостей міст, які потерпають від нестабільності. Інвестиційний потенціал міст, що включає публічні та приватні інвестиції, є критично важливим для забезпечення їх конкурентоспроможності та інноваційного розвитку. Це питання стає особливо актуальним у контексті відновлення економіки та стабільності кожного міста. Залучення іноземних інвесторів є необхідним для підтримки країни та її подальшої співпраці. Таким чином, формування інвестиційного потенціалу міст є ключовим фактором для майбутнього України.

Ключові слова: інвестиційний потенціал, публічні інвестиції, приватні інвестиції, економіка міста.

1. ВСТУП

У умовах тривалої війни в Україні важливим завданням є аналіз і формування поточних та майбутніх економічних можливостей міст, які потерпають від нестабільності через зміни в попиті та пропозиції, коливання цін на товари, конкурентний тиск та інші макро- і мікроекономічні чинники. Інвестиційний потенціал міст відіграє ключову роль у списку можливих об'єктів для інвестування, включаючи як державні, так і приватні інвестиції, що сприяють досягненню фінансових цілей [1].

2. МЕТА

Визначити роль приватних та публічних інвестицій у інвестиційному потенціалі міст, а також розкрити інвестиційний потенціал міст в умовах війни.

3. АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Інвестиційний потенціал міста — представляє собою сукупність факторів, що визначають його здатність залучати та утримувати інвестиції на рівні міської території.

Цей поняттєвий аспект є об'єктом вивчення економічної теорії та практики, аналіз якого передбачає систематичне розглядання ключових компонентів та взаємозв'язків, таких як економічна стабільність, інфраструктура та логістика, ринковий потенціал, рівень інновацій, освіта та робоча сила.

Інвестиційний потенціал міста залежить від взаємодії приватних і публічних інвестицій, що забезпечує сталий розвиток. Однак багато міст стикаються з дефіцитом ресурсів, ускладнюючи інвестиційну діяльність. Біркентале В. В. та Лісогорська Т. В. у своїй роботі "Тенденції та пріоритети просторового розвитку міста Дніпра" (2021) зазначають, що недостатнє фінансування публічної інфраструктури стримує розвиток, особливо в умовах обмеженого державного бюджету та економічної нестабільності [2].

Публічні інвестиції забезпечують інфраструктуру для функціонування міста, тоді як приватні інвестиції

спрямовані на розвиток комерційних об'єктів для отримання прибутку. Дубовик А. у своїй роботі "Інноваційно-інвестиційний потенціал територіальних громад" (2024) наголошує на важливості синергії між цими типами інвестицій для максимального використання потенціалу міста. Проте Варцаба В. В. у "Прямих іноземних інвестиціях в Україні: воєнний контекст" (2024) зазначає, що в умовах війни приватні інвестори часто вагаються через високі ризики [3, 4].

Залучення іноземних інвестицій до українських міст потребує особливого підходу, який враховує міжнародні тренди та стандарти. У своїй праці "Нові тенденції у містобудуванні: зарубіжний досвід" (2018) Гаранжа В. акцентує увагу на важливості використання успішних практик європейських міст, які реалізують комплексні інфраструктурні проекти через публічно-приватне партнерство. Модель співпраці між державою та бізнесом, яка широко застосовується в країнах ЄС, може бути адаптована до українських умов за умов належного правового регулювання та відповідної фінансової підтримки [5].

Стратегія залучення інвестицій має враховувати баланс між інтересами держави та приватного сектора. Інвестиційний потенціал міста залежить від ефективного управління фінансовими потоками. Литвин А. П. та Чекмасова І. А. у своїй роботі "Інвестиційний потенціал області: сутність та фактори" (2019) підкреслюють важливість інвестиційного планування та стратегічного управління ресурсами. Вони наголошують, що комплексний підхід, який включає розвиток інфраструктури, підтримку малого та середнього бізнесу і залучення міжнародних інвесторів, забезпечить стале зростання інвестиційного потенціалу міста [6].

4. ПРИВАТНІ ТА ПУБЛІЧНІ ІНВЕСТИЦІЇ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ ПОТЕНЦІАЛІ МІСТ

Конкурентоспроможна економіка є фундаментом успішного прогресу країни, регіону або місцевої громади. Саме економічний розвиток гарантує високий рівень та якість життя населення. При цьому, темпи економічного зростання значною мірою залежать від обсягу інвестицій. В залежності від того, чи є інвестором державний сектор або

приватні компанії, інвестиції поділяються на публічні та приватні.

Публічні інвестиції – це ті капіталовкладення, які здійснюються суб'єктами владних повноважень – органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також іншими уповноваженими на це суб'єктами за рахунок публічних коштів [7].

Приватні інвестиції – це вкладення приватних компаній або населення, які направляються в інвестиційні об'єкти (активи) з метою збільшення певного прибутку (відсотків, дивідендів, тощо), зростання вартості капіталу або набуття інших вигод для інвестора (підприємства чи фізичної особи). Інакше кажучи, приватні інвестиції це перетворення певних (приватних) коштів, зокрема власних (доходів, заощаджень) чи запозичених, у капітал, здатний приносити прибуток його власнику. Важливим джерелом приватного капіталу є іноземні інвестиції. Інвестиції приватного сектору складають основну частину капіталовкладень в економіку [7].

Державні та місцеві органи влади здійснюють публічні інвестиції, які мають велике значення для багатьох аспектів життя. Зокрема, це стосується створення та підтримки сучасної інфраструктури, такої як дороги, мости, транспортні зв'язки та телекомунікаційні послуги. Важливо також направляти публічні кошти на розвиток сфери публічних послуг, зокрема в освіті та охороні здоров'я, що сприяє формуванню людського капіталу.

Метою публічних інвестицій є формування сприятливого середовища для залучення приватного капіталу. В Україні зараз спостерігається брак як державних, так і приватних інвестицій.

Повномасштабне збройне вторгнення Росії в Україну викликало певну реакцію з боку інвесторів, зробивши безпеку інвестицій та забезпечення відповідних страхових гарантій основними чинниками при ухваленні рішень щодо інвестування капіталу.

Проте, привабливість території залишається ключовим фактором для залучення інвестицій, і вона може бути значно покращена завдяки обґрунтованому публічному інвестуванню. Інвестуючи в різні сфери, державний сектор формує сприятливі умови для бізнесу та стимулює приватні інвестиції.

Безперечно, що рівень якості людського капіталу, його освіта та мобільність значною мірою визначають інвестиційну привабливість міст, країн, регіонів і громад для приватних інвесторів, як з України, так і з-за кордону. При цьому, якість людського капіталу в основному є наслідком публічних інвестицій.

Розглядаючи можливості інвестування в проєкт, інвестор прагне мінімізувати ризик втрати капіталу, а також враховує інвестиційний клімат, майбутні витрати та очікувані доходи. Під час аналізу способів скорочення часових і фінансових витрат на запуск виробництва, він звертає увагу на території з розвинутою інвестиційною інфраструктурою (індустріальні парки, належно облаштовані локації або земельні ділянки), з хорошою транспортною доступністю, відповідною інженерною інфраструктурою та іншими важливими умовами для бізнесу. Важливими факторами також є стан комунальної інфраструктури, якість міського середовища та комфортність життя в громаді, де планується реалізація нового проєкту.

Отже, державні інвестиції, спрямовані на розвиток людського капіталу, а також ретельно сплановані

інфраструктурні проєкти, що узгоджені з бізнесом, значно впливають на економічний розвиток регіонів і місцевостей, а також відіграють важливу роль у залученні приватних інвестицій. Крім того, створення спеціального фонду для страхування від воєнних ризиків також потребує державних фінансів, які необхідно накопичити для забезпечення безпеки інвестицій та захисту прав і майна інвесторів.

5. ВИСНОВОК

Інвестиційний потенціал міста, який включає публічні та приватні інвестиції, є ключовим фактором для забезпечення конкурентоспроможності, інноваційного розвитку та розширення зовнішньоекономічних зв'язків країни загалом.

Таким чином, інвестиційний потенціал міст в умовах війни є актуальним питанням на сьогодні, бо нам потрібно забезпечити безпеку та стабільність кожного міста України, відновити економіку, ну і звичайно, привабити іноземних інвесторів для подальшої співпраці та підтримки країни.

Список літератури

- [1] Šlapikaitė I., Tamošiūnienė R., Mackevičiūtė K. Research of Investment Opportunities in Socially Responsible Business in Lithuania. *Journal of Security and Sustainability*. 2015. Vol. 4. No. 4. P. 621–632. DOI: <https://doi.org/10.9770/jssi.2015.4.4>
- [2] Біркентале В. В., Лісогорська Т. В. Тенденції та пріоритети просторового розвитку міста Дніпра. *Економіка і організація управління*. 2021. № 1. С. 152–166. URL: <https://doi.org/10.31558/23072318.2021.1.15> (дата звернення: 07.09.2024).
- [3] Дубовик А. Інноваційно-інвестиційний потенціал територіальних громад, шляхи та інструменти його підвищення. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-94> (дата звернення: 09.09.2024).
- [4] Варцаба В. В. Прямі іноземні інвестиції в Україні: воєнний контекст. *Науковий вісник ужгородського університету. серія «економіка»*. 2024. № 1(63). С. 201–209. URL: [https://doi.org/10.24144/24096857.2024.1\(63\).201-209](https://doi.org/10.24144/24096857.2024.1(63).201-209) (дата звернення: 09.09.2024).
- [5] Гаранжа В. Нові тенденції у містобудування: зарубіжний досвід. *Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги. Серія "Збалансований розвиток"*. 2018. № 12, груд. С. 32–35.
- [6] Литвин А. П., Чекмасова І. А. Інвестиційний потенціал області: сутність та фактори : thesis. 2019. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPIPress/48990> (дата звернення: 09.09.2024).
- [7] Про відкритість використання публічних коштів. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19> (дата звернення: 10.09.2024).

ⁱ Робота виконана під керівництвом к.ек.н, доц. Наталії Денисенко